

Erasmus School of
Social and
Behavioural Sciences

Onderwijskansen en mentoring

Prof. dr. Sabine Severiens

Leerstoel Onderwijskunde, in het bijzonder onderwijs en diversiteit

Onderzoeksprogramma

In de klas:

Leeromgevingen

Leraren

Cultureel responsief lesgeven

Sociale cohesie in de klas

Burgerschap en diversiteit

Buiten de klas:

Mentoring: PACT, Mentoring urban talent en Erasmus Urban Youth Lab

Overgang po-vo: de Talentenklas

Onderwijs en diversiteit

Tomlinson (2003): Een reguliere klas is alleen nog qua leeftijd homogeen.

“In de gemiddelde klas heb je kinderen:

met leerproblemen, die hoogbegaafd zijn, wiens moedertaal anders is dan de instructietaal, die onderpresteren, kinderen met verschillende culturele achtergronden, verschillende sociaal economische achtergronden, kinderen uit een ouder gezinnen, jongens en meisjes, gemotiveerde en ongemotiveerde kinderen, die in meerdere categorieën thuishoren, die ongeveer op niveau presteren, met uiteenlopende interesses, met verschillende voorkeuren voor manieren van leren, etc etc”

Van diversiteit naar ongelijkheid

In de overgang van verschillen naar ongelijkheid spelen VEEL factoren een rol: op micro, meso en macroniveau.

Op microniveau: de leerling: processen rondom de leerling zelf: sociaal psychologische factoren, zoals stereotypen, verwachtingen, interactie met docenten en medeleerlingen

Op mesoniveau: de school: het (verborgen) curriculum, overgangen

Op macroniveau: maatschappelijke opvattingen over verschillen en integratie

The logo of Erasmus University, featuring a stylized, cursive script of the word "Erasmus" in black.

Van ongelijkheid naar diversiteit

Onderwijsachterstanden beleid

Gelijke kansen alliantie

[Naar de homepage van gelijke-kansen.nl](#)

Ministerie van Onderwijs, Cultuur en
Wetenschap

[Gelijke Kansen](#) > [Gemeenten](#) > [Gemeente Rotterdam](#) >

Interventie Talentontwikkeling door Optimale Match (TOM)

Door hun achtergrond en culturele verschillen kunnen leerlingen achterop raken of stoppen ze zelfs met school. Dat gebeurt op alle niveaus, ook bij de havo of het vwo. Om dat te voorkomen is in Rotterdam het initiatief TOM gestart.

“

We willen bereiken dat jongeren vol zelfvertrouwen en kracht aan hun toekomst kunnen beginnen.

Rotterdam wil dat kinderen de beste opleiding kunnen kiezen. Het mag niet uitmaken hoe het kind is opgegroeid. Rijk of arm, met hoger of lager opgeleide ouders, of in een bepaalde wijk. Dat mag geen invloed hebben.

Maatregelen in OAB (Geert Driessen)

Maatregel	Effectief?
Gewichtenregeling	Er is een inhaalslag gemaakt, maar onduidelijk of dat door de regeling komt
Intercultureel onderwijs	invulling varieerde enorm, vooral op zwarte scholen, slechts op 10% van de scholen werd er iets gedaan, effectiviteit niet te meten
OALT, NT2	OALT: Ambigu, soms negatief NT2: inzet NT2 lk levert geen leerwinst op, pilots taalbeleid op sommige vlakken wel
VVE	Een aantal effectstudies gedaan, maar geen enkel programma is effectief (soms op onderdelen)
Burgerschap	Grote variatie aan implementatie, Inspectie geeft aan dat er onvoldoende gebeurt, en dat de kennis van NL lln achterblijft
Schakelklassen	Effect: schakelklas lln grotere leerwinst dan niet-schakelklas lln
Klassenverkleining	Geen duidelijk effecten of hele kleine effecten
Gemengde scholen	Geen substantiële compositie effecten
Brede scholen	Geen effecten
Extra tijd – verschillende maatregelen *groepen 0, zomerscholen, verlengde schooldag	Geen effecten (zittenblijven heeft negatief effect) (jonger beginnen klein positief effect)
Ouderbetrokkenheid	Geen onderzoek
VSV	Effectieve jeugdinterventies (NJI): niet een programma was bewezen effectief (een coachingsprogramma bleek wel effectief)

Driessen: Wat werkt op basis van OECD

- Vroeg beginnen
- Late tracking
- Effectieve leerkrachten
- Ouderbetrokkenheid

Manifest voor het Rotterdamse onderwijs

Severiens & Walraven

- Overgang PO-VO
- Professioneel kapitaal
- Rotterdams burgerschap

Van ongelijkheid naar diversiteit

**Is “mentoring” een effectieve beleidsmaatregel
in het kader van onderwijskansen beleid?**

Bronfenbrenner's Bio-ecologische model

It takes a village ...

Mismatch school-straat-gezin

Vergroten sociaal en cultureel kapitaal

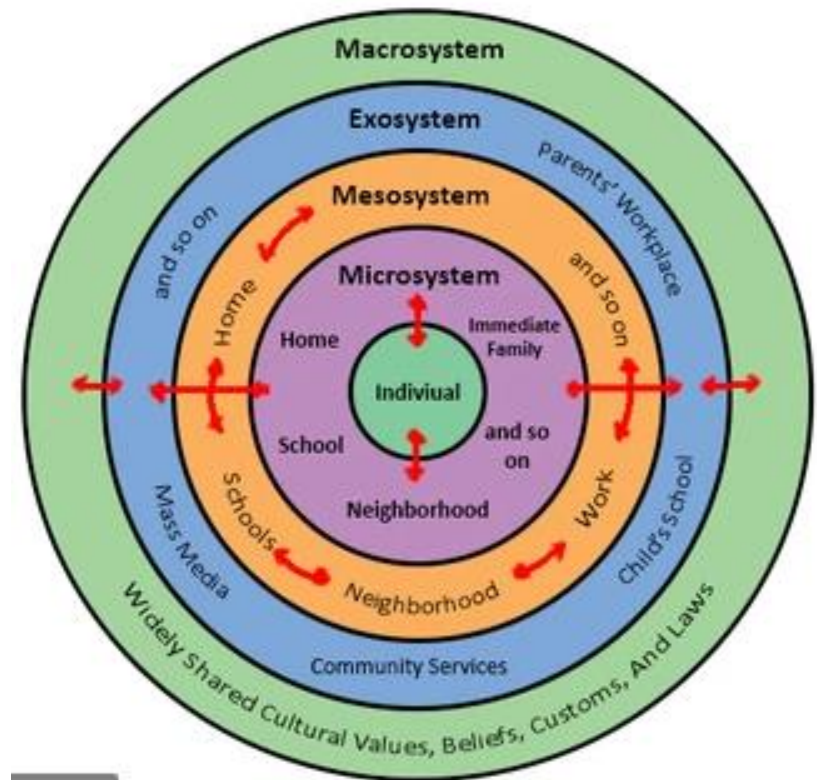
Bourdieu's kapitaaltheorie

Kernbegrippen:

Typen kapitaal: sociaal en cultureel (je "hand")

Habitus (=je kennis van de regels)

Veld (=het kaartspel dat je speelt)

Erasmus

Effecten van mentoring

Meest recente meta-analyse
Raposa et al 2019

Klein!
Effectgrootte van 0,2
Ongeveer 10% is beter af (website NJI)

Significante variatie tussen studies

Moderatoren

Programmakenmerken

Heel weinig algemene kenmerken over alle typen programma's heen.

Bijvoorbeeld duur lijkt er niet toe te doen: Het je houden aan de afgesproken lengte en aantal bijeenkomsten, belangrijker dan het aantal zelf

Advies: meer onderzoek naar effectieve programmakenmerken voor specifieke doelgroepen.

Werkzame elementen (Schenk, Lenkens en Nagelhout) (www.erasmusurbanyouthlab.nl)

Werving en screening van mentoren en mentees

Training van mentoren, jongeren en ouders

Koppeling tussen mentoren en mentee

De mentorrelatie

Ondersteuning vanuit het programma

Twée onderzoeken naar mentoring projecten

Mentoring urban talent: Lonneke de Meijer

Gymnasium leerling - Erasmus student

Methode van Stichting student mentoren Rotterdam

Rotterdamse douwers: Lois Schenk

Kwetsbare jongere – volwassen professional

Hoe nu verder?

Kan mentoring onderwijskansen vergroten?

Erasmus School of
Social and
Behavioural Sciences

Dank voor uw aandacht